

plussen en minnen

- + hoger eiwit
- + meer omzet en aanwas
- + onder Nederlandse omstandigheden getest
- lagere productie
- kleinere populatie
- uivorm

Hollands glorie opnie uw onder de aandacht

MRIJ, FH en blaarkoppen in beeld voor kruisen dankzij bespiering en soberheid

Met de toenemende aandacht voor kruisen beleven de MRIJ's een ware heropstanding, de blaarkoppen krijgen hernieuwde belangstelling en de FH's zelfs kruisingsinteresse uit Texas.

Het ging lang alleen maar bergafwaarts met de oer-Hollandse rassen MRIJ, FH en blaarkop. Sinds de introductie van de Holstein raakten ze op de achtergrond. Een harde kern van fokkers is er bij elk ras echter wel overgebleven. Nu kruisen actueel is bemerken zij ook meer aandacht voor het Nederlandse ras.

Fries Hollands

Die harde kern van veefokkers is er zeker in de Fries-Hollandse fokkerij (FH). Vanaf 1991 hebben de FH-fokkers hun basisfokkerij samengevat in de fundamentele fokkerij, waaraan ongeveer 16 bedrijven meedoen. Deze bedrijven selecteren jaarlijks drie stieren uit hun eigen veestapel om die op hun eigen koeien te gebruiken. Hierdoor ontstaat een lijnen- of familieteelt. De onderlinge verwantschap tussen bedrijven is klein waardoor er bij uitwisseling van stieren al een soort heterosis ontstaat. Het doel van de FH-fokker is een gezonde koe te fokken die ongeveer 8000 kilo melk geeft met een hoog eiwitgehalte en die tien jaar oud wordt. Bij de verschillende KI's in Nederland worden slechts twee proefstieren per jaar getest. Kort geleden is er sperma geëx-

MRIJ Oost uit onvrede opgericht

Januari 1994 werd MRIJ Oost door MRIJ-fokkers uit onvrede opgericht. Ze zagen de aandacht voor MRIJ teruglopen; het ras dreigde zeldzaam te worden. Ze richtten MRIJ Oost op om de belangen van het ras te behartigen. Later is ook MRIJ Zuid opgericht. De beide clubs hebben samen ongeveer 170 leden die zich actief met de MRIJ-fokkerij bezighouden.

porteed naar Texas, waar een geëmigreerde Nederlandse veehouder de FH wil gebruiken op zijn Holsteinveestapel.

De zuivere FH-populatie omvat ongeveer 5000 koeien, het aantal bedrijven dat in meer of mindere mate nog iets met FH doet stokt bij 100. De FH-koe anno 2005 is kleiner van formaat dan haar Amerikaanse zuster. Ze heeft meer bespiering en voor vruchtbaarheid scoort ze met een fokwaarde van 109 beter.

MRIJ

Het robuuste frame kenmerkt ook het MRIJ-ras. Het ras lijkt een ware opleving te krijgen dankzij de kruisingshausse, waarbij dubbeldeleigenschappen weer in ere hersteld worden. De financiële cijfers van de MRIJ, met meer omzet en aanwas en een hoger eiwitgehalte, spreken tot de verbeelding. De voorlopige inseminatiecijfers over het boekjaar 2005 laten met 30.000 tot 35.000 eerste inseminaties stabiliteit zien voor MRIJ. Doordat het totaal aantal eerste inseminaties behoorlijk daalt is dit een keurig resultaat. De negatieve tendens is omgebogen en MRIJ neemt met totaal 60.000 inseminaties een vaste plaats in op de inseminatielijsten.

De sterke punten van de MRIJ zijn het eiwitgehalte, dat gemiddeld tussen 3,55 en 3,60 % schommelt, en de soberheid. Het extra spier-tje koesteren de MRIJ-fokkers omdat ze dat als basis zien voor gezondheid en vruchtbaarheid. Naast de bloedspreiding is ook deze bespiering speerpunt aangezien de MRIJ, in de ontwikkeling van de Holsteinisering, de laatste jaren meer is gefokt richting productie en betere uiers.

Er lopen nog ongeveer 10.000 koeien met minimaal 87,5 procent MRIJ-bloed in Nederland. Het aantal bedrijven met zuivere MRIJ-koeien wordt geschat op enkele tientallen. Het aantal proefstieren dat ingezet wordt, ligt jaarlijks rond de twintig.

Blaarkop

Via een aantal biologische veehouders is ook de blaarkop bezig aan een 'comeback'. Het ras staat sinds een aantal jaren op de lijst van zeldzame landbouwhuisdieren, maar de blaarkop mag zich dankzij haar soberheid verheugen op interesse vanuit natuurbeheer en bovendien heeft ze een hoge recreatieve waarde. Het aantal stieren dat kans krijgt binnen KI is verdubbeld van twee naar vier. Bij het uitzoeken van de stieren wordt rekening gehouden

met de bloedvoering om te voorkomen dat inteelt plaatsvindt. Naar schatting zijn er nog ongeveer 2000 geregistreerde blaarkoppen in Nederland die minimaal 87,5 procent blaarkop in hun bloedvoering hebben. Van deze populatie is twee derde van de dieren rood en een derde zwart.

In de polder heeft veehouder Ben Barkema goede resultaten behaald met het kruisen. In zijn zelfvoorzienend kruisingprogramma combineert hij een aantal zuivere Holsteindieren met blaar-

kopstieren. Deze kruislingen (twee derde van de veestapel) zijn meteen ook het melkgevende eindproduct. Zij krijgen een Belgische-blauwstier als partner en leveren geen nakomelingen voor de eigen melkerij. De kruislingen zijn duurzaam en presteren het een kostprijs per kilo melk neer te zetten die 4,5 cent lager is.

Alice Booij

Bert Geessink: 'We zijn gek van een beetje MRIJ-bloed'

Op de SAP-uitdraai stond het toch werkelijk. Topspeed Gogochter Roza 451, op plaats zeven van de Nederlandse koe-indexlijst, kreeg als eerste keus MRIJ-stier Roza's Ajax toegevoegd. 'Daar moeten we toch nog even over nadenken', geven veehouder Bert Geessink en Ida te Velthuis uit Winterswijk Meddo aan. 'De keuze is wel te begrijpen. Roza 451 is wat te extreem. Daarbij scoort Roza's Ajax op roodbontbasis conditiescore 117, klauwhoek 110, kruisligging 108 en achteraan-zicht benen 108.' Geessink gebruikt de 100 procent MRIJ-stier (€66 DPS, 104 ext.) die in zijn eigen stal gefokt is, regelmatig. 'Wij zijn nooit helemaal overstag gegaan voor HF. We houden graag een beetje MRIJ-bloed in de veestapel. Nu ligt dat op 35 procent MRIJ en 65 HF.'

Een hoger eiwitgehalte, meer conditiescore, een betere vruchtbaarheid en een betere klauwgezondheid zijn de sterke punten die de veehouder koestert. 'We houden graag een robuuste koe over, ook omdat we veel gebruiksvee verkopen.' Dat de productie van de MRIJ's wat lager ligt neemt Geessink op de koop toe. 'Ze zijn persistent over de lactaties heen.' De gemiddelde melkproductie van de 71 koeien (4,03 jaar leeftijd) ligt op 8184 kilo melk met 4,61 % vet en 3,73 % eiwit. De tussenkalftijd bedraagt 375 dagen.

Een echt kruisingsschema heeft de veehouder niet. 'Roza's Ajax draait mee in het eiwitpakket van SAP en dat volg ik meestal. Stieren als Stadel en Classic voegen we daar extra aan toe.' Welke MRIJ-stier hij na Roza's Ajax selecteert is niet duidelijk. 'We kijken op dat moment met welke stier we het meeste resultaat kunnen bereiken.'